2. Коваленко О. Інноваційні підходи до формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій. *Науковий вісник Ін-ту професійно-технічної освіти НАПН України*, 2020. № 2(20). С. 120-129.

3. Петренко О. Розвиток інноваційного мислення майбутніх учителів технологій у процесі вищої освіти. *Педагогічний альманах*, 2018. № 29. С. 73-77.

4. Сидоренко І. Інтеграція інноваційних технологій у підготовці майбутніх учителів технологій. *Теорія та методика професійної освіти*, 2021. № 1(23). С. 87-95.

5. Ткаченко, В. Формування інноваційної культури майбутніх учителів технологій. *Педагогіка та психологія*, 2017. № 1(57). С. 124-130.

6. Шевченко Л. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх учителів технологій в університетському середовищі. *Вісник Харківського нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди*, 2019. Вип. 48 С. 188-197.

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ: ГУМАНІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Юлія Колісник-Гуменюк

Український державний університет імені Михайла Драгоманова.

Київ, Україна

Анотація. *У сучасній парадигмі освіти однією з вихідних є теза про гуманізацію неперервної професійної підготовки особистості. Ця ідея передбачає звернення уваги на розвиток особистості кожного учасника освітнього процесу, його індивідуальних потреб, інтересів та здібностей.*

Вчителі технологій повинні бути освіченими не лише в технічних аспектах своєї професії, але й мати розвинуте розуміння гуманістичних цінностей, таких як повага до людської гідності, толерантність, співчуття та емпатія.

Ключові слова: *гуманізація, вчитель, технології, підготовка.*

Гуманізація неперервної професійної підготовки враховує, що кожна особистість унікальна, тому навчання має бути спрямоване на розвиток не лише професійних навичок, але й на підтримку розвитку особистості в цілому. Це може включати розвиток м'яких навичок, особистісних якостей, рефлексію, самовдосконалення та самореалізацію.

Гуманізація підготовки також передбачає створення сприятливого навчального середовища, в якому кожна особистість відчуває себе важливою, підтриманою та заохоченою до саморозвитку. Врахування гуманістичних принципів у неперервній професійній підготовці сприяє формуванню глибокого розуміння й зацікавленості у навчанні, а також підвищує мотивацію до саморозвитку та досягнення професійних цілей.

Спрямованість педагогіки на відродження національного виховання, формування демократичного світогляду та культури, розвиток екологічного, етичного й естетичного виховання сприяє вихованню високої гуманістичної культури особистості. З цією метою система освіти має передбачати формування особистості, яка накопичувала б і зберігала знання, що ґрунтуються на основі народних звичаїв, традицій і водночас сприяють формуванню культурних відносин у суспільстві.

Високий рівень загальної культури суспільства, нації забезпечує належний рівень освіти і культури його членів. Будь-яке вираження культури є проявом якісних властивостей та ознак, ступеня розвитку людини. Реальна, жива культура невіддільна від людини як від суб'єкта культури, сам процес формування людини протікає як культурно-історичний процес. Його результат проявляється у формі спілкування, залучення до чинних у суспільстві цінностей, традицій, оволодіння властивим саме цій культурі прийомами і навичками діяльності. Можна сказати, що культура – це світ людини, спосіб її буття, процес розвитку людських сил і здібностей, показник міри людського в людині, характеристика розвитку людської істоти.

У структурі цього феномена можна виділити дві групи складових: перша містить ідеї, цінності, які спрямовують і координують поведінку і свідомість людей у їхньому груповому та індивідуальному житті; друга складається з соціальних інститутів та установ культури, завдяки яким ці ідеї та цінності зберігаються й поширюються в суспільстві. Якщо перша група характеризує культуру як систему еталонів суспільної поведінки людей, то друга – як систему, що здійснює соціальний контроль над цінностями й ідеями. До останньої належать система освіти, засоби масової інформації та комунікації, різні види культурного сервісу.

У цьому контексті необхідним є перегляд балансу «культура – індивід – освіта – суспільство» в тому сенсі, що культуру слід тлумачити як результат історичного розвитку суспільства, індивіда треба розглядати з гуманістичних позицій творчої й вільної особистості, яка самовизначається й самоактуалізується. Освіта в такому випадку виступає як генетичний код суспільства і культури.

Як повсякчас авторитетно наголошував І. Зязюн, в обов'язки педагога входить транслювання з покоління в покоління людських якостей, здобутків багатолітньої культури людства. Педагог, наставник має вирізнятися високою професійною культурою в усьому – вигляді, мові, спілкуванні, поведінці в громадських місцях, школі, сім'ї. «Що ж то за вчитель, – запитував він, – який нездатний підкреслити красу передовсім зовнішністю, а потім – і внутрішнім світом своєї духовності?» [1, с. 107].

У цьому контексті згадаємо виховний ідеал, висунутий українською народною педагогікою. Таким ідеалом, за висловом М. Стельмаховича, є «людина праці, шляхетна в поводженні й свідома своєї людської та національної гідності» [2, с. 2].

Ґрунтуючись на зазначених вище твердженнях, можемо визначити основні вимоги до підготовки майбутніх педагогів. Окрім здобутих знань, вироблених умінь і навичок і сформованих на цій основі компетентностей, їм необхідно володіти креативного мисленням, проявляти творчу активність та

ініціативність, а також здатність координувати свої дії з урахуванням різноманітних зовнішніх і внутрішніх чинників. Орієнтуючись на інтереси особистості, адекватні сучасним тенденціям суспільного розвитку, в освіті виділяються такі завдання: стимулювання емоційного розвитку та креативного мислення, активізація творчого потенціалу через засвоєння різних видів професійної діяльності; створення умов для широкої базової освіти, що дає змогу доволі швидко переключатися на суміжні галузі професійної діяльності; оволодіння системою поглядів, згідно яких фахівці спрямовуються на виховання моральності, особистісної культури, ціннісних орієнтацій, професійної свідомості. Вирішення цих завдань потребує не просто вдосконалення змісту й організації освітнього процесу у вищій школі, а впровадження таких інновацій, які об'єктивно відповідали б новим вимогам і створювали умови для їх реалізації. Для проектування та реалізації цих інновацій служать правильно обрані методологічні підходи, а також адекватні їм дидактичні принципи.

Основними принципами саморозвитку кожної системи антропологічного напряму є: принцип відповідності педагогічного впливу природі творчої самобутності; принцип культуродоцільності – культура виховання і виховання культурою; принцип соціовідповідності – створення оптимальних соціальних умов для успішного розвитку і саморозвитку того, хто навчається; принцип амбівалентності – організація педагогічного впливу, що узгоджується зі змінними середовищними й внутрішньоособистісними умовами; принцип гуманізму, який ґрунтується на повазі й пошані учасників процесу творчого зростання, на відмові від функціональних педагогічних відносин і побудові глибинної, ціннісної, емоційної взаємодії в усій повноті особистісної активності людини; на емпатійному спілкуванні, активізації власних внутрішніх зусиль особистості щодо самовдосконалення, мобілізації особистісних ресурсів; на пріоритеті духовної підтримки над корекцією поведінки у процесі культуротвочого зростання, тобто на підтримці її духовних сил; на

використанні прийомів, що сприяють зміцненню віри людини в себе та своє майбутнє [3].

Отже, формування професіоналізму вчителя технологій з гуманістичним аспектом передбачає звернення уваги на розвиток не лише технічних навичок викладання, а й на розвиток особистості вчителя, його гуманістичних цінностей та підходів до взаємодії з учнями. Ключовими аспектами формування професіоналізму вчителя технологій з гуманістичною спрямованістю є:

1. Активна співпраця з учнями: вчителі технологій повинні створювати сприятливу атмосферу для співпраці та взаєморозуміння зі своїми учнями, демонструючи відкритість до їхніх ідей, потреб та індивідуальних особливостей.

2. Розвиток критичного мислення та етичних аспектів використання технологій: вчителі технологій повинні надавати учням можливість аналізувати технології з етичного і гуманітарного погляду, надаючи їм знання та навички щодо відповідального використання технологій.

3. Формування гнучкості та адаптивності: вчителі технологій повинні бути гнучкими та адаптивними до змін у технологічній сфері, постійно оновлюючи свої знання та навички.

4. Створення стимулюючого навчального середовища: вчителі повинні створювати навчальне середовище, що сприяє розвитку особистості учнів, їхній творчості та самореалізації.

Література

1. Зязюн І. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. К.: МАУП, 2000. 312 с.

2. Стельмахович М. Виховний ідеал української народної педагогіки. *Початкова школа*. 1998. № 6. С. 1–5.

3. Колісник-Гуменюк Ю.І. Мистецтво як невід’ємна частина духовної культури людства. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи* : зб. наук. пр. Київ–Львів–Бережани–Гомель, 2019. Вип. 4 : в 2-х томах. Т. 1. С. 63–68.